

raport

WIADOMOŚCI TURYSTYCZNE

Rynek lotniczy Air Transport Market 2009

dynamika • wskaźniki • prognozy

NOWA PROGNOZA DO 2020 ROKU

raport

WIADOMOŚCI TURYSTYCZNE

Instytut Turystyki
Wiadomości Turystyczne

Rynek lotniczy Air Transport Market 2009

dr Tomasz Dziejic
Instytut Turystyki w Warszawie

Tłumaczenie/Translation
by Dorota Dzierzbicka

Warszawa, październik 2009

INSTYTUT TURYSTYKI

Raport opracowano w Instytucie Turystyki
02-511 Warszawa, ul. Merliniego 9a
tel. (22) 844 63 47, fax (22) 844 12 63
e-mail: it@intur.com.pl, www.intur.com.pl
Prezes zarządu dr Krzysztof Łopaciński

Wydawca: Eurosystem – Jarosław Śleszyński
02-034 Warszawa, ul. Wawelska 78 ap. 30
tel. (22) 822 20 16, fax (22) 823 78 83
e-mail: eurosyst@pro.onet.pl, www.eurosyst.pl
Skład i łamanie: Studio4you, Iwona Bóta

Spis treści/Itinerary

Wprowadzenie/ <i>Introduction</i>	5
<i>Executive summary</i>	6
Rynek Lotniczy – Świat/ <i>Air Transport Market – The World</i>	9
1. Podstawowe wskaźniki działalności w skali globalnej/ <i>Basic factors of global activity</i>	9
1.1. Przewozy pasażerskie w skali świata/ <i>Global passenger traffic</i>	9
1.2. Wyniki finansowe/ <i>Financial results</i>	10
2. Główni przewoźnicy światowi/ <i>Major carriers in the world</i>	13
2.1. Wielkości przewozów pasażerskich/ <i>Passenger traffic results</i>	13
2.2. Wyniki finansowe/ <i>Financial results</i>	14
2.3. Segment przewoźników niskokosztowych (LCCs – Low Cost Carriers)/ <i>The LCCs segment</i>	15
3. Porty lotnicze/ <i>Airports</i>	17
4. Trendy, tendencje, prognozy/ <i>Trends, tendencies, forecasts</i>	19
4.1. Uwarunkowania formalne/ <i>Legal conditions</i>	19
4.2. Nowe Samoloty/ <i>New Aircraft</i>	20
4.3. Prognozy wzrostu przewozów i ruchu lotniczego/ <i>Forecasts for growth of passenger traffic and movement</i>	21
Rynek Lotniczy – Polska/ <i>Air Transport Market – Poland</i>	23
1. Polska na tle krajów Europy Środkowo-Wschodniej/ <i>Poland versus other Central and Eastern European countries</i>	23
2. Przewoźnicy sieciowi (tradycyjni)/ <i>Traditional carriers</i>	24
2.1. Linie zagraniczne/ <i>Foreign carriers</i>	24
2.2. Działalność PLL LOT/ <i>Activity of LOT Polish Airlines</i>	25
3. Przewoźnicy niskokosztowi (LCCs)/ <i>Low-cost carriers</i>	26
4. Oferowane wielkości przewozów i kierunki w 2008 r./ <i>Offered traffic values and directions in 2008</i>	27
5. Ruch czarterowy/ <i>Charter traffic</i>	33
6. Polskie porty lotnicze/ <i>Polish airports</i>	35
6.1. Ruch w poszczególnych segmentach/ <i>Traffic in particular segments</i>	36
6.2. Ruch według portów/ <i>Traffic at airports</i>	38
6.3. Cudzoziemcy na polskich lotniskach/ <i>Foreign passengers at Polish airports</i>	39
7. Cargo	41
8. Perspektywy i prognozy/ <i>Perspectives and forecasts</i>	42
8.1. Wzrost ruchu/ <i>Increase in traffic</i>	42
8.2. Plany rozwoju/ <i>Plans for development</i>	43

Port Lotniczy
„Rzeszów-Jasionka”
Sp. z o.o.

RZESZÓW
INTERNATIONAL AIRPORT

Jasionka 942 • 36-002 Jasionka
tel. (+4817) 852 00 81
fax (+4817) 852 07 09
rzeszowairport@rzeszowairport.pl

www.rzeszowairport.pl

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie jest siódmą edycją raportu o rynku lotniczym przygotowaną przez Instytut Turystyki. Jest jedyną tego typu analizą, jaka – dzięki wsparciu sponsorów – publikowana jest w Polsce. Zawartość merytoryczna i struktura Raportu jest analogiczna do wydawanych w poprzednich latach. Część pierwsza charakteryzuje zjawiska i tendencje na światowym rynku lotniczym; druga – poświęcona jest rynkowi polskiemu.

Dane dotyczące lotnictwa na świecie opierają się na materiałach International Civil Aviation Organization, International Air Transport Association, Association of European Airlines, Airports Council International, a także World Bank, United Nations World Tourism Organization oraz szeregu innych organizacji monitorujących branżę lotniczą i światową gospodarkę. Przy analizie rynku polskiego opierano się na informacjach zebranych przez Instytut Turystyki w portach i liniach lotniczych działających w naszym kraju, opublikowanych danych Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz wynikach badań własnych Instytutu Turystyki dotyczących ruchu lotniczego i turystycznego, które prezentowane są tylko w tym raporcie. Podkreślenia wymaga szczególnie dobra współpraca i pomoc, jaką autor raportu otrzymał ze strony polskich portów lotniczych. Bez tej współpracy rzetelna i pogłębiona analiza szeregu zjawisk byłaby niemożliwa.

W większości przypadków dane ilustrujące różne aspekty rynku lotniczego dotyczą kilku lat, co pozwala na wychwylenie trendów, a układ jest kompatybilny z tym, co Czytelnik mógł znaleźć w poprzednich wydaniach. W kilku miejscach znajdują się też odwołania do poprzednich edycji.

Mimo że długo- i średniookresowe prognozy pozostają dla branży lotniczej na świecie i w Polsce korzystne, ostatnie 12 miesięcy było niezwykle trudne. Powszechna jest opinia, że okres ten okazał się znacznie gorszy niż załamanie na rynku wywołane zamachami terrorystycznymi z 11 września 2001 r. Do olbrzymich kosztów wynikających ze wzrostu cen paliwa w I połowie 2008 r., ponoszonych kosztów ekologicznych i bezpieczeństwa, doszedł w drugim półroczu 2008 i pierwszych miesiącach 2009 r., silny spadek popytu na przewozy lotnicze i związane z nimi usługi. Szczególnie dotknęło to rynki najbardziej rozwinięte, a także wysoce dochodowe klasy przelotu mające oparcie w podróżach biznesowych. Stąd, generalnie złe wyniki finansowe uzyskane przez linie lotnicze w 2008 r. i perspektywa bardzo złych rezultatów w 2009 r. Gdy w sierpniu 2008 r. oceniliśmy w naszym poprzednim raporcie, że „sytuacja finansowa przewoźników i portów może okazać się bardzo trudna w najbliższym czasie”, zakładaliśmy scenariusz umiarkowanie negatywny. Stan faktyczny dla dużej części podmiotów rynkowych potwierdził te obawy. W wielu przypadkach okazał się nawet gorszy niż zakładaliśmy.

W 2009 roku po raz pierwszy od 2002 r. lotnictwo światowe

będzie miało mniejszą liczbę pasażerów niż w roku poprzednim. Według najnowszych prognoz spadek ten szacowany jest na 10%. Spadną o 80 mld USD (tj. o 15%) przychody uzyskiwane przez linie lotnicze i choć spadną także nieco koszty, wyniki finansowe będą ujemne, a strata netto szacowana jest na 9 mld USD. Aktualne prognozy są znacznie bardziej pesymistyczne niż wcześniejsze. Różnica pomiędzy nimi pokazuje skalę załamania gospodarczego na świecie, i znacznie większą niż zakładano wcześniej, siłę oddziaływania kryzysu na przewozy lotnicze. Można oczekiwać, że spadek przychodów i poniesione straty finansowe przyspieszą procesy konsolidacyjne wśród przewoźników, a przegranymi będą te linie, które do strat finansowych dołączą straty udziałów w rynku.

W roku 2008 odnotowano wzrost ruchu pasażerskiego w Polsce, jednak był on znacznie mniejszy niż w latach 2004-2007 (ok. 1,5 mln pasażerów, tj. niecałe 8%), przy czym ostatni kwartał dla lotnisk w Warszawie i Krakowie wiązał się ze zmniejszeniem ruchu w porównaniu do IV kw. 2007 r. Lotnisko w Krakowie miało mniejszą liczbę pasażerów niż rok wcześniej. Zmniejszyły się przewozy krajowe, a jedynym wyraźnie rosnącym segmentem były zagraniczne przewozy czarterowe, gdzie ruch wzrósł o ok. 40%. Zmniejszyły się o prawie 5% przeladunki cargo w Polsce. Zmniejszyły się także o ok. 7% przewozy PLL LOT, a nasz narodowy przewoźnik wykazał stratę netto przekraczającą 700 mln zł. Rok 2009 r. będzie dla branży lotniczej w Polsce jeszcze trudniejszy, gdyż ujawnią się w pełni skutki kryzysu. Według prognozy Instytutu Turystyki ruch na polskich lotniskach zmniejszy się o ok. 2,1 mln (tj. 10,3%) osiągając zaledwie 18,5 mln, czyli słabiej niż w 2007 r.

Niemniej, w latach następnych i w dłuższym horyzoncie czasowym oceniamy, że przed polskim rynkiem lotniczym rysują się dobre perspektywy. Prognozy Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz IATA nie pozostawiają w tym względzie wątpliwości. Również najnowsza – zamieszczona w Raporcie i publikowana po raz pierwszy – prognoza Instytutu Turystyki do 2020 r. przewiduje znaczący wzrost na polskim rynku lotniczym. Instytut zakłada, że kluczowym stymulatorem tego wzrostu – prócz rosnącej zamożności społeczeństwa polskiego – będzie rozwój nowoczesnej infrastruktury transportu lotniczego.

Instytut Turystyki i Redakcja Wiadomości Turystycznych oddając do rąk Czytelników Rynek Lotniczy 2009 mają nadzieję, że okaże się on równie użytecznym, jak wcześniejsze wydania. Będzie także przydatnym źródłem informacji i ocen dla wszystkich, którzy ze względów zawodowych, edukacyjnych lub z ciekawości interesują się rynkiem lotniczym.

Tomasz Dziedzic